

Utrygg tilrettelegging rundt legemiddelbehandlingen i sykehjem.

Erfaringer fra tilsyn i tre sykehjem i Troms

Lena Nordås, seniorrådgiver

Klaus Melf, assisterende fylkeslege

Fylkesmannen/Helsetilsynet i Troms

- 1 av 10 sykehusinnleggelseser hos eldre pga. legemidler
- **Sykehjemspasient:** høy alder, mentalt og fysisk funksjonstap, alvorlige kroniske sykdommer, 3-5 ulike diagnoser, mange legemidler (Statens helsetilsyn, 2009)
- Behandles i gjennomsnitt med 5,2 legemidler (spredning: 0-19)
- 60 % får psykofarmaka > 3 mnd.; hvorav halvparten flere ulike psykofarmaka dgl.
- 40 % får uhensiktsmessige legemidler
- 75 % har potensielle legemiddelrelaterte problemer (Ruths S, 2004)
- 75 % med demens får psykofarmaka fast (Selbæk G, 2008)

Foto: Michael Berntsen og Krister Fossbakk

- Helhetlig og forsvarlig tjeneste, herunder legemiddelbehandling
 - ved innleggelse i sykehjem
 - ved videre opphold i sykehjem

- Ledelsen sørger for systematisk vurdering og oppfølging av den enkelte pasientens tilstand og legemiddelbruk.

- Fokus på "rammebetingelsene":
 - kompetanse
 - kapasitet
 - dokumentasjon
 - samhandling

- Utvalg av 3 sykehjem/kommuner
- Varsel om tilsyn
- Gransking av dokumenter
- Utvalg av personer som intervjues
- Åpningsmøte
- Intervju med de utvalgte personer
- Gjennomgang av dokumentasjon / verifikasjoner
- Sluttmøte
- Foreløpig rapport
- Rapport
- Virksomheten retter opp avvik
- Tilsynet avsluttes

- Legetjenesten: ikke integrert del av tjenestetilbudet i sykehjemmet
 - Ingen stillingsbeskrivelse og rutinebeskrivelser for sykehjemslege/turnuslege
 - Ingen legedeltakelse i systemrettet arbeid, prosedyreutvikling, internundervisning
 - Vedtatt lokal norm for sykehjemslegetjeneste holdes ikke
 - Legens journalnotat i Winmed: ikke tilgjengelig for pleiepersonell

▪ Journaldokumentasjon: sårbar eller mangelfull

- Mange journaldeler:
 - elektronisk journal i Profil
 - papirjournal (med bl.a. prøvesvar)
 - medisinkardex
 - perm med nyeste epikrise og hovedkort
 - bok med journalnotater når Profil ikke virker
- Legene skriver ikke selv i journalen, men sykepleier dokumenterer legens ordinasjoner og vurderinger
- Samlet oversikt over pasientens diagnoser er ufullstendig eller mangler
- Legens vurdering av nye pasienter fremkommer i liten grad
- Systematisk legemiddelgjennomgang av pasientens samlede legemiddelbruk mangler
- Medisinkardeks mangler delvis signatur fra lege
- Uklart hvem som har journalansvaret
- Medikamentliste i legejournal Winmed: ikke alltid i samsvar med den oppdaterte medisinkardeksen

■ Styringsystem: mangelfullt

- Ingen identifikasjon av kritiske trinn knyttet til legemiddelbehandlingen
- Ingen avviksskriving i forhold til legemiddelbehandling utenom legemiddelhåndtering
- Avvik blir ikke systematisk evaluert og brukt til systematisk opplæring og forbedringsarbeid.
- Stort arbeidspress for pleiepersonalet
- Utilstrekkelig systematisk arbeid med kvalitetsutvikling og internkontroll

- Behov for bedre forankring, fagutvikling og kvalitetskrav av sykehjemslegefunksjon?
- Behov for utvikling, innføring og bruk av helhetlig elektronisk journalsystem for sykehjem?
- Behov for ledelseskriterier og standardisert kvalitetssystem for alle kommunale sykehjem?

- Helsetilsynet i Troms (2009). *Rapport fra tilsyn med legemiddelbehandling ved Skånland sykehjem.* www.helsetilsynet.no
- Helsetilsynet i Troms (2009). *Rapport fra tilsyn med legemiddelbehandling ved Ibestad sykehjem.* www.helsetilsynet.no
- Helsetilsynet i Troms (2010). *Rapport fra tilsyn med legemiddelbehandling ved Lyngstunet helse- og sossialsenter, Lyngen kommune.* www.helsetilsynet.no
- Nordås L (2010). *Legemiddelbehandling på sykehjem - syk av medisin.* Helse- og omsorgsmelding 2009. Fylkesmannen i Troms / Helsetilsynet i Troms. www.helsetilsynet.no
- Ruths S (2004). *Drug utilisation quality in nursing homes - the Bergen district nursing home (BEDNURS) study.* Section for Geriatric Medicine, Department of Public Health and Primary Health Care, University of Bergen
- Selbæk G (2008). *Behavioural and psychological symptoms of dementia in Norwegian nursing homes – prevalence, course and association with psychotropic drug use.* Faculty of Medicine, University of Oslo
- Statens helsetilsyn (2009). *Veileder for tilsyn med legemiddelbehandling i sykehjem 2008-2010.* Internserien. www.helsetilsynet.no